

SVIM MEDIJIMA

Zagreb, 14. ožujka 2019.

ODGOVOR ORGANIZACIJA ARE YOU SYRIOUS I CENTAR ZA MIROVNE STUDIJE NA DOPIS MINISTRA BOŽINOVIĆA PREDSTAVNICIMA AMNESTY INTERNATIONALA

U odgovoru ministra Božinovića Amnesty Internationalu detektiramo tri opasne putanje: jedna je ona koja ne preza od dehumanizacije, torture i poniženja izbjeglica u sramotnoj igri moći, druga je ona koja retorički legalizira nasilne postupke i uvodi ih u regularne policijske prakse, a treća je putanja diskreditiranja organizacija koje na to upozoravaju.

Nakon izvješća Visokog povjerenika UN-a za izbjeglice, organizacije Human Rights Watch i dopisa Povjerenice za ljudska prava Vijeća Europe, jučer je i Amnesty International iznio terenski dokumentirane navode o nezakonitim i nasilnim protjerivanjima izbjeglica i migranata iz Hrvatske u Bosnu i Hercegovinu. Time je Republiku Hrvatsku već četvrti put zaredom argumentirano prozvala značajna međunarodna organizacija za zaštitu ljudskih prava, a krajem prošle godine zbog nasilja na granici prozvali su nas i na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta u Strasbourgu. U svojim izvještajima međunarodne organizacije objavile su podatke o tisućama dokumentiranih slučajeva nezakonitog protjerivanja izbjeglica i migranata iz naše zemlje od 2016. godine do danas. Samo UNHCR prošle je godine dokumentirao da je tijekom prošle godine u Srbiju prisilno vraćeno najmanje 5537 osoba, a broj nelegalnih povrata u BiH prema nekim pokazateljima mogao bi biti i dvostruko veći.

U kontekstu svih navedenih izvještaja, ali i onih koje su ranije objavile udruge Centar za mirovne studije (CMS) i Are You Syrious (AYS), više ne može biti uvjerljiva neargumentirana obrana MUP-a da nasilja i protjerivanja nema. Isto tako, više ne može biti uvjerljiva cinična poruka ministra Božinovića da hrvatska policija štiti ljudska prava svih, pa tako i prava migranata. I zato retorika MUP-a polako prelazi u novu fazu. Umjesto da hrvatskoj javnosti daju činjenično utemeljene odgovore na pitanja o stanju na hrvatskim granicama, ministar Božinović selektivnim tumačenjem pojedinih zakonskih odredbi pokušava dati dojam legalnosti policijskih postupaka kojima se u stvarnosti krše temeljna ljudska prava. Istovremeno, MUP se aktivno trudi ušutkati građane koji propituju zakonitost takvih policijskih postupaka, klasičnom zamjenom teza prikazujući CMS i AYS kao udruge povezane s ilegalnim migracijama.

Brz i na napadima utemeljen odgovor koji je MUP uputio organizaciji Amnesty International zato nas ne iznenađuje. Reakcija je to onih kojima je namjera sustavno prikrivanje surovog nasilja koje vrši hrvatska policija, uz poslušnički argument o obrani europskih granica bez obzira na cijenu. Pri tome je posebno zapanjujuće da se postupci protjerivanja izbjeglica opravdavaju upravo onim zakonima i propisima koji eksplicitno brane takve nelegalne prakse! Ministar Božinović primjerice citira čl. 13. Zakonika o schengenskim granicama u kojem piše da

je zadatak policije da sprečava i odvraća osobe od izbjegavanja kontrola na graničnim prijelazima. I to je točno. Međutim, Božinović pritom svjesno ignorira čl. 14. Zakonika o schengenskim granicama u kojem piše da se time ne smije dovesti u pitanje primjena posebnih odredbi o pravu na azil i na međunarodnu zaštitu!

Nakon snimaka Border Violence Monitoringa na kojima se jasno vidi kako hrvatski policajci tjeraju izbjeglice s teritorija RH naguravajući iscrpljene pojedince, ili pak onih na kojima hrvatski policajci tjeraju izbjeglice da na koljenima viču “Dinamo Zagreb!” i “Za dom spremni!”, pa na koncu i nakon brojnih medicinskih dokumenata o frakturama i drugim teškim ozljedama izbjeglica koji su se na granici susreli s policijskim pendrecima, neprihvatljivo je i krajnje degutantno tvrditi da hrvatska policija nad njima ne upotrebljava silu i moć.

Posebno se želimo osvrnuti na zabrinjavajuće izjave ministra koji uvodi razgraničenje između “dobrih” i “loših” organizacija civilnog društva, odnosno onih s kojima MUP surađuje i onih koje su, očigledno, nesuradljive. Indikativno je da su među onim nesuradljivima istaknuti upravo AYS i CMS, dakle jedine dvije udruge koje sustavno govore o nezakonitim postupcima policije. Pritom nije tajna da naši članovi redovito doživljavaju zastrašivanja i prijetnje. U svrhu daljnjeg stvaranja neprijateljstva prema AYS i CMS, ministar iznosi nepravomoćnu presudu protiv volontera organizacije AYS. Navedenog volontera MUP je optužio za navodno pomaganje obitelji pokojne Madine Hussiny koja je dvaput protjerana iz naše zemlje. Tvrdili su da je volonter AYS-a pomogao obitelji da dođe u Hrvatsku, iako je na sudu dokazano da s njima nikad nije imao izravnog kontakta! Amnesty International taj je postupak nedvosmisleno prepoznao kao politički pokušaj ušutkavanja nevladinih organizacija. Istovremeno, Amnesty International ocjenjuje kako udruge CMS i AYS spadaju pod definiciju branitelja ljudskih prava opisanih UN-ovom deklaracijom iz 1999. godine. Taj dokument Ujedinjenih naroda državama nalaže poštivanje i omogućavanje nesmetanog rada organizacijama koje promoviraju i štite ljudska prava migranata. CMS i AYS u tome su otvoreno onemogućeni, onedavno i neproduživanjem ugovora za rad u prihvatnim centrima za izbjeglice pod kontrolom MUP-a.

Vjerujemo kao će se na brojne druge netočne navode, poput onoga da Amnesty International MUP-u nije dao priliku za detaljno očitovanje ili da pučka pravobraniteljica nema pravo neposrednog uvida u podatke državnih tijela, očitovati same organizacije i institucije koje MUP proziva. Isto tako, vjerujemo kako će građani sami zaključiti o vjerojatnosti izjave da su 202 prijave o kršenju prava izbjeglica koje je MUP zaprimio sve odreda bile neutemeljene. Napominjemo kako smo neke od tih prijava upravo uputili upravo mi, te odgovorno tvrdimo kako su sadržavale vrlo precizne informacije o vremenima i mjestima na kojima su hrvatski policajci zatekli osobe koje su potom nasilno protjerali natrag u BiH, kao i o načinu nezakonitog postupanja. Bez obzira na to, ministar tvrdi kako pritužbe “ne sadrže dovoljno podataka potrebnih za kriminalističko istraživanje”. Naravno, postojao je i slučaj u kojem su podaci potrebni za kriminalističko istraživanje zaista nestali, ali ne krivnjom žrtava: bio je to slučaj pogibije male Madine Hussiny. U tom slučaju, MUP je tvrdio da ne postoje sačuvane snimke termovizijskih kamera koje bi potencijalno mogle inkriminirati njihove službenike.